

ગુજરાતમિત્ર ૧૬૪ વર્ષ

શુક્રવાર ૨૫ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૬

માનવ સર્જિત હવામાન પરિવર્તન અલ-નીનોની અસરને વધુ તીવ્ર બનાવી રહ્યું છે

આ વર્ષ અલ-નીનોનું વર્ષ છે અને પ્રશાંત મહાસાગરમાં સર્જાતા આ પ્રાકૃતિક પરિબળને કારણે ભારત સહિત અનેક દેશોના હવામાન પર અસર પડે છે. જે વર્ષે અલ-નીનોની સ્થિતિ હોય તે વર્ષે ભારતમાં વરસાદ પ્રમાણમાં ઓછો પડે છે અને આ વર્ષે પણ તેમ જ થયું છે. કેટલાક વિસ્તારોમાં ભલે ભારે વરસાદ થયો હોય, પરંતુ કુલ એકંદર તો ભારતમાં વરસાદની ઘટ ૪ રહી છે અને ચોમાસુ પુરુ થવા આવ્યું છે ત્યારે આ ઘટ પુરાવાની હવે બહુ આશા પણ નથી. આ ઘટનાક્રમમાં નવી વાત એ છે કે પેસિફિક મહાસાગરમાં આકાર લઈ રહેલું ‘અલ

નીનો’ માત્ર આબોહવા ચક્રના એક સામાન્ય વળાંક કરતાં વધુ સાબિત થઈ રહ્યું છે. હાલમાં થયેલા એક અભ્યાસમાં જાણવા મળ્યું છે કે છેલ્લા 40 વર્ષો દરમિયાન અલ નીનોની ઘટનાઓ પૂર્વ-ઑઘોગિક યુગ કરતાં લગભગ 40% વધુ મજબૂત રહી છે, અને નવા અભ્યાસમાં જાણવા મળ્યું છે કે આ ઘટનાઓ વર્ષ ૧૮૫૦ પહેલાના 1,000 વર્ષોમાં જોવા મળેલી કોઈપણ ઘટનાઓ કરતાં વધુ શક્તિશાળી છે. સને ૧૮૫૦ના સમયથી ઉદ્યોગોની શરૂઆત સાથે માણસે વાતાવરણ પર છે કે પેસિફિક મહાસાગરમાં આકાર લઈ રહેલું ‘અલ

એક નાનું કોડિયું

એક ગામમાં ગંગારામ નામનો કુંભાર રહેતો હતો. તે સુંદર માટીના દીવા બનાવતો. દર વર્ષે દીપોત્સવ પહેલાં ગામના વેપારીઓ તેની દુકાન પર આવતા અને મોટા, સુંદર, રંગીન દીવા ખરીદી જતા.

ગંગારામની દુકાનમાં એક ખૂણામાં એક નાનકડું કોડિયું હતું પણ તે બીજા દીવા અને કોડિયા જેટલું સુંદર ન હતું. તેને ગંગારામે જ બનાવ્યું હતું પણ તેની માટી થોડી ખરબચડી હતી અને આકાર પણ સાવ સામાન્ય હતો. કોઈ તેને ખરીદવા તૈયાર નહોતું.

તે કોડિયું દુકાનના ખૂણામાં પડ્યું રહેતું અને વિચારતું, ‘હું બીજા દીવાઓ જેટલું સુંદર નથી. મારું કોઈ મૂલ્ય નથી. હું કોઈને ઉપયોગમાં નહિ આપું, કોઈને નહિ ગમું એટલે મને કોઈ ખરીદેતું નથી...’ આવા વિચાર કરતું

કોડિયું રડતું રહેતું. એક સાંજે ગંગારામે દુકાન બંધ કરી. બહાર ભારે વરસાદ હતો. ગામના મંદિરનો મુખ્ય દીવો પવનથી બુઝાઈ ગયો. મંદિરના પૂજારીએ ગંગારામ પાસે મદદ માંગી. ગંગારામે દુકાનમાં જોયું,બધા મોટા દીવા બધા વેચાઈ ગયા હતા. માત્ર ખૂણામાં પેલું નાનકડું કોડિયું હતું. તેણે તરત તેને લઈને સાફ કર્યું અને તેમાં તેલ ભર્યું અને વાટ મૂકી દીવો પ્રગટાવ્યો.

નાનો દીવો મંદિરના અંધકારમાં પ્રકાશવા લાગ્યો. પૂજારીએ તેના પ્રકાશથી મંદિરની આસ્તીની વાટ પ્રગટાવી. અંધારામાં મંદિરમાં પ્રકાશ ફેલાયો અને આરતી થઈ.

નાનકડું કોડિયું આશ્ચર્યથી બેઈ રહ્યું તેને સમજાયું કે તેનો દેખાવ ભલે સુંદર ન હતો ,સાવ સામાન્ય હતો પણ તે ઉપયોગી તો હતું જ...તેનો પોતાનો પ્રકાશ નાનો હોવા છતાં આજે તે મંદિરને પ્રકાશિત કરી રહ્યો હતો તે પોતાને નસીબદાર અને ઉપયોગી સમજવા લાગ્યો તેના બધા નકારાત્મક વિચારો દુર થઈ ગયા.

ગંગારામ પણ તેને જાળવીને સાથે લઈ ગયો અને બીજા દિવસે ગંગારામે તેને દુકાનના સૌથી આગળના ભાગમાં મૂક્યો. તેણે કહ્યું, ‘આ દીવો મને યાદ અપાવે છે કે કિંમત દેખાવમાં નહીં, ઉપયોગમાં છે.’ તે પછી ગંગારામે દરેક દીવા પર એક નાનો સંદેશ લખવાનું શરૂ કર્યું: ‘તમારો પ્રકાશ કોઈની રાહ ખેઈ રહ્યો છે.’

નાનકડું કોડિયું પણ સમજી ગયું કે પોતાની સરખામણી અન્ય સાથે કરવી નહીં.તમારો દેખાવ તમારી ઉપયોગીતા સાબિત કરતો નથી તમારી અંદરની ક્ષમતા અને ઉપયોગીતા વધુ મહત્વની છે જે કોઈના જીવનમાં પ્રકાશ બની શકે છે.

ભારતના ઉચ્ચ-મધ્યમ વર્ગને વિઘ્નહર્તા સામાજિક નિસબત અને વર્તમાનની ચિંતા આપે એવી પ્રાર્થના

ઉત્તર ભારતમાં વિઘ્નહર્તા ગણેશજીનો ઉત્સવ ચાલી રહ્યો છે અને પછી તરત જ નવરાત્રિમાં ગુજરાત થનગનશે. આ મસ્તીના સરવરિયામાં મસ્ત ઉચ્ચ-મધ્યમ વર્ગ અને દેશની વાસ્તવિકતા: ક્યારે જાગશે સામૂહિક ચેતના? એ પ્રશ્ન છે. આજે ભારત એક અજબ આભાસી દુનિયામાં જીવી રહ્યું હોય તેવું લાગે છે. એક તરફ દેશમાં શિક્ષણ ક્ષેત્રે યુવાનોમાં વ્યાપક અસંતોષ છે, ડિગ્રીઓ હોવા છતાં રોજગારના ફાંફા છે અને પેપર લીક જેવી ઘટનાઓથી નવયુવાનોનું ભવિષ્ય ધૂંધળું બની રહ્યું છે. બીજી તરફ, ક્ષુલ્લક બાબતોમાં વ્યાપક બનતી જાહેર હિંસા અને કાયદો-વ્યવસ્થાની કથળતી સ્થિતિ ચિંતાજનક છે. આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે ચાલી રહેલા યુદ્ધોને કારણે પેટ્રોલ-ડીઝલના ભાવવધારા અને મોંઘવારીએ સામાન્ય માણસની કમર તોડી નાખી છે. હાલ નવેસરથી ટ્રમ્પે જે યુદ્ધ શરૂ કર્યું છે તે માત્ર ભાવવધારો જ નહીં કરે, પરંતુ વૈશ્વિક અસલામતી પણ ઊભી

કરશે. ચારેકોર અસલામતી અને વ્યવસ્થામાં ઊંરે સુધી ખૂંપેલો ભ્રષ્ટાચાર સામાન્ય નાગરિકનો શ્વાસ રૂંધી રહ્યો છે. જે શ્રદ્ધા અને ભક્તિથી લોકો ગણેશોત્સવ અને ગરબા ઉત્સવમાં જોડાય છે, તે ઉત્સવોને પણ કેટલાક તત્વોએ રીતસર કમાણીનું સાધન બનાવી દીધા છે, ગણેશ પંડાલ માટે કે ગરબા માટે રીતસર હપ્તા વસૂલાય છે, આ પણ એક ગંભીર ચિંતા છે.

પરંતુ, આ બધા ગંભીર પડકારો વચ્ચે ભારતનો એક એવો વર્ગ છે જેને આ વૈશ્વિક કે સ્થાનિક સમસ્યાઓથી કોઈ લેવા-દેવા નથી - એ છે આપણો ઉચ્ચ-મધ્યમ વર્ગ (Upper Middle Class). આ વર્ગ પોતાની જ સુખ-સુવિધાઓ અને ભૌતિકવાદી દુનિયામાં મસ્ત છે. મોંઘા મોલ, બ્રાન્ડેડ કપડાં, લકઝરી ગાડીઓ, વિદેશ પ્રવાસો અને સોશિયલ મીડિયા પર દેખાડાની સંસ્કૃતિમાં વર્ગ એટલો રૂબેલો છે કે તેને સમાજના અંતિમ છોડાના

અલ નીનો એ ઉષ્ણકટિબંદીય પેસિફિક મહાસાગરમાં સમયાંતરે સર્જાતી ગરમી છે, જેમાં આ મહાસાગરમાં ગરમ પાણીનો પ્રવાહ વહેવા માંડે છે. જે આ મહાસાગરની બહાર દૂર-દૂર સુધી પવનો, વરસાદ અને તાપમાનમાં ફેરફાર કરી શકે છે. તેની અસરોમાં દુષ્કાળ તેમજ ભારે વરસાદ, પૂર, દાવાળળ અને ખાદ્ય અસુરક્ષાનો સમાવેશ થઈ શકે છે. આ અભ્યાસ પાછળના સંશોધકોએ ગેલાપાગોસ આઇલેન્ડ્સમાં 13 આધુનિક અને પ્રાચીન પરવાળાના નમૂનાની તપાસ કરી હતી, અને તેના પરથી જાણવા મળ્યું કે તેમના રસાયણશાસ્ત્રમાં દાયકાર્યો સુધીના દરિયાઈ પાણીના તાપમાન વિશેના સંકેતો સચવાયેલા હતા. દીમને જાણવા મળ્યું કે છેલ્લા ચારથી પાંચ દાયકા દરમિયાન મજબૂત અલ નીનો ખાસ કરીને વધુ બન્યા છે, જ્યારે અગાઉની ઘટનાઓમાં ઓછી તીવ્રતાની એકસરખી પેટંન

જોવા મળી હતી. અમેરિકાની મિશિગન યુનિવર્સિટીના મુખ્ય લેખિકા જૂલિયા કોલે જણાવ્યું હતું કે, અમે ભૂતકાળમાં એવો કોઈ સમય નથી જોયો જ્યાં અલ નીનો આજના જેટલો મજબૂત રહ્યો હોય, અને અમે દર્શાવીએ છીએ કે અલ નીનોની શક્તિ વૈશ્વિક તાપમાનના વધારાની સાથે સમાંતર બદલાય છે.

ભારત અલ નીનો પ્રત્યે સંવેદનશીલ છે, જે આ વર્ષે સ્પષ્ટપણે જોવા મળ્યું છે. ઐતિહાસિક રીતે, આ આબોહવાકીય ઘટના નબળા ચોમાસાના વરસાદ, ઉચ્ચ તાપમાન અને લાંબા શુષ્ક સમયગાળા સાથે જોડાયેલી રહી છે. જૂનમાં, ભારતીય હવામાન વિભાગે અલ નીનોની પુષ્ટિ કરી હતી અને ચોમાસા દરમિયાન તે વધુ મજબૂત થવાની દારણા વ્યક્ત કરી હતી. જાપાનની હવામાન એજન્સીએ તેના એક દિવસ પહેલા જ તેની જાહેરાત કરી દીધી હતી. બોકે સંભવિત ‘પોઝિટિવ ઇન્ડિયન

જેન્ડર ગેપ: આંકડા અને હકીકત

વર્લ્ડ ઇકોનોમિક ફોરમના 2026ના જેન્ડર ગેપ રિપોર્ટ પ્રમાણે ભારતે તેનું 131મું સ્થાન જાળવી રાખ્યું છે. વિશ્વભરમાં 69.2 ટકા અસમાનતા દૂર થઈ છે, જ્યારે ભારતમાં 64.5 ટકા. ભારત કરતાં માત્ર 14 દેશો વધુ પાછળ છે. શિક્ષણ અને આરોગ્ય ક્ષેત્રે ભારતનો સ્કોર અનુક્રમે 96.6 ટકા અને 95.6 ટકા છે. જોકે, ગંધા વર્ષની સરખામણીમાં બંને ક્ષેત્રે સ્કોર 0.5 ટકા ઘટ્યો છે. મહિલાઓની આર્થિક ક્ષેત્રે ભાગીદારીનો સ્કોર 41.2 ટકા છે, જેમાં 0.05 ટકાનો સુધારો થયો છે. પાકિસ્તાન અને ઈરાન બે જ દેશ એવા છે, જ્યાં મહિલાઓની આર્થિક ભાગીદારી ભારત કરતાં ઓછી છે.

ટૂંકમાં, ગત વર્ષે સ્ત્રી-પુરુષ અસમાનતા દૂર કરવામાં ભારતે કોઈ ખાસ પ્રગતિ કરી નથી. એકાદ વર્ષની વધઘટથી લાંબા ગાળાનાં તારણો બાંધી શકાય નહીં, પરંતુ આ રિપોર્ટ એવા સમયે આવ્યો છે જ્યારે મહિલા પ્રતાડનાના અનેક કિસ્સાઓ સામે આવી રહ્યા છે. સ્ત્રીઓ વધુ અસुरક્ષિત બની રહી છે. બળાત્કારના કિસ્સા ઘટી રહ્યા નથી. પોક્સો કેસ વધી રહ્યા છે. દહેજને કારણે થતાં અપમૃત્યુ અટક્યાં નથી. ઘરેલું હિંસા પણ વ્યાપક છે. મહિલાની શૈક્ષણિક લાયકાત પણ તેને ઘરેલું હિંસાથી રક્ષણ આપી શકતી નથી, લગ્નના દાયરામાં મહિલાનું સ્થાન ઘણીવાર પગાર વિનાના ઘરેલું કામદાર પૂરતું મર્યાદિત થઈ જાય છે.

ભોપાલની ત્વિષ્વા શર્મા, લુધિયાનાની ચેતના, નોઈડાની દીપિકા નાગર,

ગુડગાંવની ખુશ્બુ ગુપ્તા, લખનૌની શ્વેતા સિંહ અને નોઈડાની કામિની કુમારી જેવી ભણેલી મહિલાઓનાં દહેજને કારણે અપમૃત્યુ થયાં. બીડ-મહારાષ્ટ્રની વૈષ્ણવી, ઈન્દોરની ઉર્મિલા સેની, બેંગલુરુની લક્ષ્મી પ્રિયા, બિજનોરની ગુલસિતાં, પુણેની સોનાલી અને મુંબઈની સપના સહિત અનેક મહિલાઓની ઘરમાં જ હત્યા

કહેવાની વાત

નેહા શાહ

મહિલાની શૈક્ષણિક લાયકાત પણ તેને ઘરેલું હિંસાથી રક્ષણ આપી શકતી નથી, લગ્નના દાયરામાં મહિલાનું સ્થાન ઘણીવાર પગાર વિનાના ઘરેલું કામદાર પૂરતું મર્યાદિત થઈ જાય છે

થઈ. અમદાવાદની સોહિયા, સહારનપુરની રાખી, બેલાગાવીની સત્યાવા, નર્મદા-ગુજરાતની તેજસ્વીતા અને ધારવાડની માન્યા સ્વઘોષિત રખેવાળોએ ધોરણ 10માં ભણતી યુવતી અને તેના સહાધ્યાયી યુવકને રસ્તા પર રોકી તેમના સંબંધ અંગે સવાલો કર્યા અને તેમની અંગત જિંદગીમાં દખલ કરી.

ત્યાર બાદ જાતીય છેડતી કરવામાં આવી, જેના વીડિયો સોશિયલ મીડિયા પર વાયરલ થયા. જરા વિચારો કે આ ઘટના શું સંદેશ આપે છે? “અમે તને શાળામાં જવા દઈશું, ભણાવીશું. પણ તારે સપનાં નહીં જોવાનાં!” છોકરી માટે ‘યોગ્ય’ વર્તન શું છે તે નક્કી કરવાનો અધિકાર સમાજના કહેવાતા

ઓશન ડિપોલ’ (IOD) એ તેની અસરને થોડી હળવી કરવાની આશા આપી હતી, તેમ છતાં ભારતનો જૂન મહિનાનો વરસાદ સામાન્ય કરતાં લગભગ 40% ઓછો રહ્યો હતો અને ત્યારથી તે ઓછો જ રહ્યો છે. સંશોધકોએ જણાવ્યું હતું કે મોટી ચિંતા અલ નીનો નથી, પરંતુ વધુ ગરમ થઈ રહેલા ગ્રહ પર અલ નીનોની અસર છે. કોલે ઉમેર્યું, “આ ઘટના ગ્લોબલ વોર્મિંગ (વૈશ્વિક તાપમાન વૃદ્ધિ) પર સુપરિમ્પોઝ (ઉમેરો) થઈ રહી છે, અને તે સામાન્ય રીતે ગ્રીનહાઉસ વાયુઓને કારણે જોવા મળતા તાપમાનના વધારાને વધુ તીવ્ર બનાવે તેવી શક્યતા છે.” અભ્યાસમાં ટાંકવામાં આવેલા અંદાજે અનુસાર, તાપમાન પૂર્વ-ઑઘોગિક સ્તર કરતાં 1.7-1.8°C સુધી વધી શકે છે. અમે માનીએ છીએ કે ગ્લોબલ વોર્મિંગ અલ નીનોને વધુ સુપરચાર્જ કરી રહ્યું છે.” કોલે ઉમેર્યું. અને જો તે સાચું હોય, તો અમે

આબોહવાના વધુ પડતા વિષમ સ્વરૂપોની અપેક્ષા રાખીએ છીએ જે પૃથ્વીની ઇકોલોજી, માળખા અને માનવજીવનના નુકસાનને વધારી દેશે. એમ તેમણે કહ્યું હતું. સંશોધકોની આ વાતો ચિંતા પ્રેરનારી છે. અલ-નીનો આમ તો કદાચ લાખો વર્ષથી સર્જાતી આવેલી પ્રાકૃતિક ઘટના છે પરંતુ હાલના નિરીક્ષણો પરથી સ્પષ્ટ જણાઈ આવે છે કે પ્રદૂષણ જેવા પરિબળોને કારણે તેની અસરની તીવ્રતા વધી છે. ફક્ત અલ-નીનોની બાબતમાં જ નહીં પરંતુ અન્ય કેટલાક ઝાતુચકીય પરિબળોને પણ ગ્લોબલ વોર્મિંગ જેવા માનવ સર્જીત પરિબળો અસર કરી રહ્યા છે તે આપણે જોયું જ છે. અલ-નીનોને ભારત જેવા દેશોમાં વરસાદ ઓછો થાય અને ગરમી વધુ પડે તેવા સંજોગો ગ્લોબલ વોર્મિંગને કારણ વધુ સખત બની શકે છે અને આથી જ આ પ્રાકૃતિક પરિબળોની અસરો વધુ તીવ્ર બનીતો રોકવા માટે પણ પ્રદૂષણ નિયંત્રણ જરૂરી છે.

ચર્ચાપત્ર charchapatra@gujaratmitra.in

અક્ષરની આરાધના

‘પ્રતિષ્ઠિત ગુજરાતમિત્રની સોમવારની કોલમ ‘અક્ષરની આરાધના’ છેક આદરણીય શ્રી કૃષ્ણવીર દિક્ષિત સાહેબ- ‘પરંતપ’નાં સમયથી લોકપ્રિય રહી છે. હાલમાં એનું સંપાદન શ્રી રઘુલાભાઈ ટેલર સુપેરે કરી રહ્યા છે. નવા પુસ્તકનો પરિચય તથા વિવેચન એકદમ સચોટ અને સોસરૂં હોય છે. ‘હું પૂછું તમે કહો’ વાંચતા વાચક પોતે પરીક્ષાર્થીનો અનુભવ કરતો હોય એવું લાગે. ‘શબ્દપ્રકાશ’ દ્વારા પણ ખાસ શબ્દોની માહિતી મળતી રહે છે. અંગ્રેજી તથા ભારતની અન્ય ભાષાનાં પુસ્તકો તથા લેખકો અને કવિઓની સુક્ષ્મ જાણકારી મળતી રહે છે. આ વિભાગ વાંચવાની હંમેશા ઉત્કંઠા રહે છે. ‘ગુજરાતમિત્ર’ને ‘ધન્યવાદ.’

ગણદેવી - નિલેશ દેસાઈ

એક બાજુ પરીક્ષા અને ચારે બાજુ પર્વો!

કોઈ પણ પર્વની ઉજવણી ગર્વ લેવા જેવી હોય છે, પરંતુ ઉજવણીની રીત-રસમ પણવહીરૂપ બની રહી હોય તો તેનીસીધી અસર વિદ્યાર્થીઓના રોજિંદા અભ્યાસ, પરીક્ષાલક્ષી તૈયારી અને પરિણામ પર પડે છે. જૂનથી શાળાકીય સત્ર શરૂ થાય ત્યારથી જ પ્રથમ સામયિક પરીક્ષા સુધી પ્રવૃત્તિઓ, સ્પર્ધાઓ અને પરિપત્રોની ભરમાર રહે છે. પરિણામે વર્ગખંડમાં અસરકારક શિક્ષણકાર્ય અને વિદ્યાર્થીઓનો નિયમિત અભ્યાસ મુશ્કેલ બને છે. ઘરે પણ વારંવાર આવતા પર્વો અને વિવિધ કાર્યક્રમોમાં વિદ્યાર્થીઓ જોડાતા હોવાથી તેમના અભ્યાસનો સમય ઘટે છે. પરિણામે તેઓ ઊંડા જ્ઞાન કરતાં માત્ર ગુણ મેળવવા પૂરતી તૈયારી કરે છે. શિક્ષણનો હેતુ માત્ર પરીક્ષામાં સારા ગુણ મેળવવાનો નહીં, પરંતુ જીવનોપયોગી વિચારો, મૂલ્યો, આદર્શો અને સિદ્ધાંતો સમજવાનો છે. સામાજિક સંસ્થાઓ અને ઉત્સવપ્રિય પ્રજાને વિનંતી છે વિદ્યાર્થીઓને વધુ પડતી ઉજવણીમાં જોડવાને બદલે નિરાંતે ભણવા દો. શાળા અને સમાજમાં તહેવારો પ્રતીકાત્મક અને અર્થસભર રીતે ઉજવાય તો જ કેળવણી અને રાષ્ટ્રનિર્માણ બંને સાર્થક બનશે.

સુરત -વિજય બારોડ

વાંચનાલયની હાલત દયનીય

SMC દરેક વિસ્તારમાં યુવા પેઢી વાંચે, સમજુ બને, શિક્ષણ મેળવી સાડું કરે તેવા પ્રયાસો અંતર્ગત વોર્ડ મુજબ નાગરિકોને નજીકમાં સુવિધાઓ મળે તેવા પ્રયત્નો કરે છે. સારી સગવડો ઓળખ પણ યુરિનલ અને વોશરૂમના મિજાગરા નથી, ટોયલેટ ફ્લશ ચાલુ કરતાં પાણી નીચે જતું નથી, ઉપર નીકળે છે. આ કામ અને ટાઈલ્સ જોતા ધડીક વિચાર આવે છે. આ ટેકનોલોજી ઊભી કરવામાં કોન્ટ્રાક્ટર અને કોર્પોરેશનના સભ્યો જ છે. શું આ જાપાનની ટેકનોલોજી હશે? રિપેર કરું કર્યું હશે? બાયરૂમની ટાઈલ્સ નીચે પડી છે. સવારે વાંચનાલયમાં એય-વન બી વિઝા માટે એક પણ બાકાત રહી શકે નહીં. પરિણામે ભારત-અમેરિકા સંબંધોમાં નવા પડકારો ઊભા થઈ રહ્યા છે. અમેરિકાએ એય-વન બી વિઝા માટે એક લાખ ડોલરની ફીનો નિર્ણય એક વર્ષ માટે લંબાવ્યો છે. આ નિર્ણયથી અમેરિકામાં નોકરી માટે જવા ઇચ્છતા ભારતીય પ્રોફેશનલો માટે મુશ્કેલી સર્જાશે. એય-વન બી વિઝાના સૌથી વધુ લાભાર્થીઓ ભારતીયો છે. હ્હાઈટે હાઉસની યાદી મુજબ, વર્ષ 2025માં આ નિર્ણય લેવાયા બાદ અમેરિકાની આઈટી કંપનીઓમાં એય-વન બી રજિસ્ટ્રેશનમાં 92 ટકા જેટલો ઘટાડો થયો છે. બીજી તરફ, ભારત રશિયા પાસેથી ફૂડ અને ગેસ ખરીદે છે તે મુદે ટ્રમ્પને ભારત પર 100 ટકા તેના બે-ત્રણ દિવસ પછી એ જ મીઠાઈવાળાને ત્યાંથી ખરીદેલી આપવામાં આવી છે. તેના કારણે અમેરિકામાં ભારતીય નિઝારી ચીજવસ્તુઓ મોંઘી બનશે. અમેરિકા ભારત માટેનું મહત્વનું બજાર હોવાથી આ બંને નિર્ણયો ભારત માટે પડકારજનક બની રહ્યા છે.

સુરત -હરીશ ચૌધરી

પ્રજાના મતે મશકરીરૂપ સજા

નજીકના ભૂતકાળમાં એક મીઠાઈવાળાને ત્યાંથી ખરીદેલી મીઠાઈમાંથી ફૂગ નીકળી તો તેના બે-ત્રણ દિવસ પછી એ જ મીઠાઈવાળાને ત્યાંથી ખરીદેલી આપવામાં આવી છે. તેના કારણે અમેરિકામાં ભારતીય નિઝારી ચીજવસ્તુઓ મોંઘી બનશે. અમેરિકા ભારત માટેનું મહત્વનું બજાર હોવાથી આ બંને નિર્ણયો ભારત માટે પડકારજનક બની રહ્યા છે.

નવસારી -ડૉ. જે. એમ. નાથક

કરતાં તો દંડ ન કર્યો હોત તો ચાલતે. મજમાંથી કોઈ પૂછવા નહોતું જવાનું કે દંડ કે સજા કેમ નથી કરી? રૂ. 2,000/-નો દંડ તો મશકરીરૂપ/ફારસરૂપ ગણાય. હા, એટલું ચોક્કસ કે પ્રજા એવું ઈચ્છે કે દાખલારૂપ એવી કડક સજા થવી જોઈએ કે કોઈપણ મીઠાઈવાળો આવું ન થાય તે માટે પૂરતી કાળજી લે. જે સરકારી તંત્રોએ પગલાં લેવાનાં હોય તે જો કરી આવું ન થાય, પછી તે મીઠાઈવાળો હોય કે અન્ય કોઈ વેપારી હોય, તેની તકેદારી રાખે એવા કડક પગલાં લે તો જ કંઈ મતલબ રહે. બાકી ‘અમે સજા કરી છે’ અન્ય ભાષાનાં પુસ્તકો તથા લેખકો અને કવિઓની સુક્ષ્મ જાણકારી મળતી રહે છે. આ વિભાગ વાંચવાની હંમેશા ઉત્કંઠા રહે છે. ‘ગુજરાતમિત્ર’ને ‘ધન્યવાદ.’

ગણદેવી - નિલેશ દેસાઈ

એક બાજુ પરીક્ષા અને ચારે બાજુ પર્વો!

કોઈ પણ પર્વની ઉજવણી ગર્વ લેવા જેવી હોય છે, પરંતુ ઉજવણીની રીત-રસમ પણવહીરૂપ બની રહી હોય તો તેનીસીધી અસર વિદ્યાર્થીઓના રોજિંદા અભ્યાસ, પરીક્ષાલક્ષી તૈયારી અને પરિણામ પર પડે છે. જૂનથી શાળાકીય સત્ર શરૂ થાય ત્યારથી જ પ્રથમ સામયિક પરીક્ષા સુધી પ્રવૃત્તિઓ, સ્પર્ધાઓ અને પરિપત્રોની ભરમાર રહે છે. પરિણામે વર્ગખંડમાં અસરકારક શિક્ષણકાર્ય અને વિદ્યાર્થીઓનો નિયમિત અભ્યાસ મુશ્કેલ બને છે. ઘરે પણ વારંવાર આવતા પર્વો અને વિવિધ કાર્યક્રમોમાં વિદ્યાર્થીઓ જોડાતા હોવાથી તેમના અભ્યાસનો સમય ઘટે છે. પરિણામે તેઓ ઊંડા જ્ઞાન કરતાં માત્ર ગુણ મેળવવા પૂરતી તૈયારી કરે છે. શિક્ષણનો હેતુ માત્ર પરીક્ષામાં સારા ગુણ મેળવવાનો નહીં, પરંતુ જીવનોપયોગી વિચારો, મૂલ્યો, આદર્શો અને સિદ્ધાંતો સમજવાનો છે. સામાજિક સંસ્થાઓ અને ઉત્સવપ્રિય પ્રજાને વિનંતી છે વિદ્યાર્થીઓને વધુ પડતી ઉજવણીમાં જોડવાને બદલે નિરાંતે ભણવા દો. શાળા અને સમાજમાં તહેવારો પ્રતીકાત્મક અને અર્થસભર રીતે ઉજવાય તો જ કેળવણી અને રાષ્ટ્રનિર્માણ બંને સાર્થક બનશે.

સુરત -વિજય બારોડ

વાંચનાલયની હાલત દયનીય

SMC દરેક વિસ્તારમાં યુવા પેઢી વાંચે, સમજુ બને, શિક્ષણ મેળવી સાડું કરે તેવા પ્રયાસો અંતર્ગત વોર્ડ મુજબ નાગરિકોને નજીકમાં સુવિધાઓ મળે તેવા પ્રયત્નો કરે છે. સારી સગવડો ઓળખ પણ યુરિનલ અને વોશરૂમના મિજાગરા નથી, ટોયલેટ ફ્લશ ચાલુ કરતાં પાણી નીચે જતું નથી, ઉપર નીકળે છે. આ કામ અને ટાઈલ્સ જોતા ધડીક વિચાર આવે છે. આ ટેકનોલોજી ઊભી કરવામાં કોન્ટ્રાક્ટર અને કોર્પોરેશનના સભ્યો જ છે. શું આ જાપાનની ટેકનોલોજી હશે? રિપેર કરું કર્યું હશે? બાયરૂમની ટાઈલ્સ નીચે પડી છે. સવારે વાંચનાલયમાં એય-વન બી વિઝા માટે એક પણ બાકાત રહી શકે નહીં. પરિણામે ભારત-અમેરિકા સંબંધોમાં નવા પડકારો ઊભા થઈ રહ્યા છે. અમેરિકાએ એય-વન બી વિઝા માટે એક લાખ ડોલરની ફીનો નિર્ણય એક વર્ષ માટે લંબાવ્યો છે. આ નિર્ણયથી અમેરિકામાં નોકરી માટે જવા ઇચ્છતા ભારતીય પ્રોફેશનલો માટે મુશ્કેલી સર્જાશે. એય-વન બી વિઝાના સૌથી વધુ લાભાર્થીઓ ભારતીયો છે. હ્હાઈટે હાઉસની યાદી મુજબ, વર્ષ 2025માં આ નિર્ણય લેવાયા બાદ અમેરિકાની આઈટી કંપનીઓમાં એય-વન બી રજિસ્ટ્રેશનમાં 92 ટકા જેટલો ઘટાડો થયો છે. બીજી તરફ, ભારત રશિયા પાસેથી ફૂડ અને ગેસ ખરીદે છે તે મુદે ટ્રમ્પને ભારત પર 100 ટકા તેના બે-ત્રણ દિવસ પછી એ જ મીઠાઈવાળાને ત્યાંથી ખરીદેલી આપવામાં આવી છે. તેના કારણે અમેરિકામાં ભારતીય નિઝારી ચીજવસ્તુઓ મોંઘી બનશે. અમેરિકા ભારત માટેનું મહત્વનું બજાર હોવાથી આ બંને નિર્ણયો ભારત માટે પડકારજનક બની રહ્યા છે.

નવસારી -ડૉ. જે. એમ. નાથક

- આ લેખમાં પ્રગટ થયેલાં વિચારો લેખકનાં પોતાના છે.

- આ લેખમાં પ્રગટ થયેલાં વિચારો લેખકનાં પોતાના છે.